

Τέχνης έμπειρία

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

για την Καθηγήτρια

Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ – ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ

Αθήνα 2020

Τέχνης έμπειρία

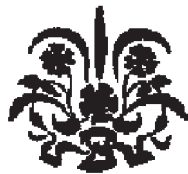
Τέχνης έμπειρία

Νέα Αρχαιολογικά Ευρήματα και Πορίσματα

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

για την Καθηγήτρια

Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ – ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ

Αθήνα 2020

Τίτλος: *Τέχνης έμπειρία*

Τιμητικός τόμος
για την Καθηγήτρια
Γεωργία Κοκκορού–Αλευρά

Επιμέλεια έκδοσης:
Κώστας Κοπανιάς και Γιώργος Δουλφής

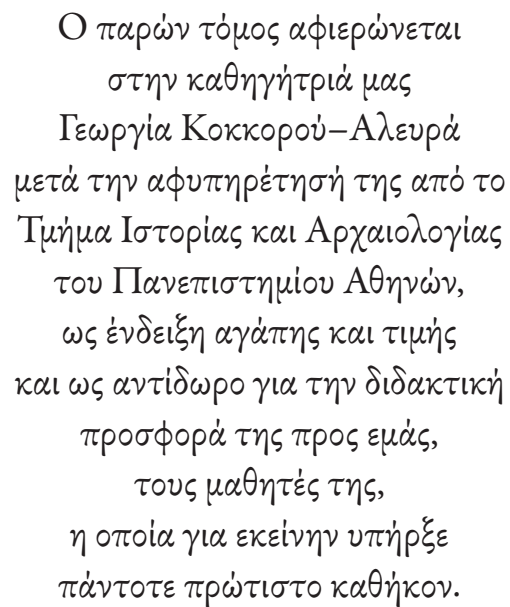
Εικόνες Εξωφύλλου και Οπισθοφύλλου:
Πήλινο ειδώλιο χορεύτριας ύστερης ελληνιστικής εποχής. Πανεπιστημιακή ανασκαφή Καρδάμαινας (αρχαίας Αλάσαρνας) Κω, αρ. ευρ. ΠΡΣΛ/Π5/2013. Εμπρόσθια και οπίσθια όψη (φωτογραφικό αρχείο Πανεπιστημιακής ανασκαφής – λήψεις: Ειρήνη Μίαρη)

© Ινστιτούτο του Βιβλίου – Καρδαμίτσα
Αθήνα 106 79, Ιπποκράτους 8
Τηλ.: 210-3615156, Fax: 210-3631100

Ιστοσελίδα: www.kardamitsa.gr
e-mail: info@kardamitsa.gr

ISBN: 978-960-354-519-4

Διατηρούμε όλα τα δικαιώματα, συγγραφικά και εκδοτικά, αυτού του βιβλίου. Κανένα μέρος του δεν μπορεί να αναπαραχθεί, να αποθηκευθεί σε σύστημα αναπαραγωγής, να μεταδοθεί με οποιοδήποτε μέσο, ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοαντιγραφικό κ.λπ. χωρίς την προηγούμενη άδεια του Ινστιτούτου του Βιβλίου – Καρδαμίτσα, το οποίο εκπροσωπεί επίσης τούς συγγραφείς και τους συντελεστές της έκδοσης.

Ο παρών τόμος αφιερώνεται
στην καθηγήτριά μας
Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά
μετά την αφυπηρέτησή της από το
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών,
ως ένδειξη αγάπης και τιμής
και ως αντίδωρο για την διδακτική
προσφορά της προς εμάς,
τους μαθητές της,
η οποία για εκείνην υπήρξε
πάντοτε πρώτιστο καθήκον.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Κώστας Κοπανιάς, Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχαιολογίας Ανατολικής Μεσογείου, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γιώργος Δουλφής, Εκπαιδευτικός, Δρ Κλασικής Αρχαιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Έλενα Walter-Καρύδη, Ομότιμη Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Saarbrücken

Χαράλαμπος Κριτζάς, Αρχαιολόγος, Επίτιμος Διευθυντής Επιγραφικού Μουσείου

Παυλίνα Καραναστάση, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης

Ewdoksia Rapuci-Wladyka, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Jagielloński, Κρακοβία

Πλάτων Πετρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Στέλιος Κατάκης, Επίκουρος Καθηγητής Ρωμαϊκής Αρχαιολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εκτός από την Επιστημονική επιτροπή, τα κείμενα που δημοσιεύονται επιμελήθηκαν ανώνυμοι κριτές, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του περιοδικού *AURA* του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ τ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ**

Όταν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Νομικού Προσώπου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, παρουσιάζεται η ευκαιρία να αποδοθεί η οφειλόμενη Τιμή σε πρόσωπα των οποίων το έργο στις Επιστήμες, τα Γράμματα ή τις Τέχνες, αλλά και η εν γένει στάση τους, έχουν κερδίσει την αναγνώριση των ομοτέχνων τους –και μάλιστα, όταν η προσφορά τους αυτή συνδέεται και με τον ιδιαίτερο τόπο μας–, αισθανόμαστε πως, πράττοντας τα αυτονόητα, τιμούμε και τον δικό μας θεσμικό ρόλο.

Ο έπαινος που απονέμουν στην ομότιμη καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας, κυρία Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά, συνάδελφοι και μαθητές της με το Επιστημονικό Συμπόσιο «*Νέα Αρχαιολογικά Ευρήματα και Πορίσματα*» και τον παρόντα τόμο των Πρακτικών του, συνιστά ένα μικρό αντίδωρο για τις δικές της δωρεές στη μελέτη και έρευνα της ελληνικής αρχαιότητας –και την αγάπη που καλλιέργησε στους μαθητές της γι' αυτές.

Στον «έπαινο», όμως, «των σοφιστών» ως προστεθεί και η αναγνώριση των συμπατριωτών της τόσο για το ενδιαφέρον που επέδειξε για ποικίλους τομείς της λακωνικής αρχαιότητας, όσο και για την ουσιαστική και ολοπρόθυμη αρωγή

της σε ανάγκες και αιτήματα που γεννούσε η σύγχρονη αρχαιολογική (και όχι μόνον...) «κατάσταση πραγμάτων» της Σπάρτης.

Με όλα τα παραπάνω θέλαμε, στην ουσία, να γίνει κατανοητό γιατί το αίτημα αρωγής για την έκδοση του τόμου αυτού των Πρακτικών έγινε, καταρχήν, αμέσως αποδεκτό από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ν.Π.Π.Π. Αλλά και γιατί, τηρώντας μέχρι τέλους την υπόσχεσή μας, θέλουμε να πιστεύουμε πως συμβάλαμε κι εμείς στο να υπερνικηθούν τα όχι λίγα εμπόδια που προέκυπταν στο ταξίδι προς την Ιθάκη της έκδοσης.

Και στο σημείο αυτό, αισθανόμαστε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε την Οργανωτική Επιτροπή, τους Επιμελητές καθώς και όλους τους συντελεστές της έκδοσης για την άψογη συνεργασία και τη μεγάλη χαρά που μας έδωσε η συμπόρευση και η τελική ευδοκίμηση του εγχειρήματος.

Σπάρτη, 1η Ιουνίου 2018

Γεωργία Γαλανοπούλου

Πρόεδρος Δ.Σ.

Νομικού Προσώπου Πολιτισμού

και Περιβάλλοντος

Δήμου Σπάρτης

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΩΝ «ΟΜΟΙΩΝ της ΜΑΝΗΣ»

Το Ινστιτούτο για την προβολή και ανάπτυξη της Μάνης «Όμοιοι της Μάνης» γεννήθηκε για να προωθήσει ένα μοντέλο κοινωνικής δράσης, όπου το άτομο υποβάλλεται και εξυπηρετεί μια συλλογική λειτουργία και όλοι μαζί, ως λειτουργία πλέον, υπερασπίζουμε τα δίκια και προβάλλουμε την ιδιαιτερότητα της Μάνης.

Με ιδιαίτερη χαρά συμμετέχουμε στην έκδοση των πρακτικών του Επιστημονικού Συμποσίου που διενεργήθηκε στην Αθήνα, 19-21 Φεβρουαρίου 2016, προς τιμήν της Ομότιμης Καθηγήτριας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Γεωργίας Κοκκορού-Αλευρά. Το Ινστιτούτο διανύει το τρίτο έτος από την ίδρυσή του και μεταξύ των κύριων στόχων του είναι η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης μέσω επιστημονικών μελετών και τεκμηριωμένων ερευνητικών προσπαθειών αλλά και η διάδοση και ανάδειξη της ιστορίας, της αρχαιολογίας και του εν γένει πολιτιστικού υποβάθρου της ευρύτερης περιοχής.

Η συμμετοχή μας στην συγκεκριμένη έκδοση αποτελεί ξεχωριστή τιμή καθώς η τιμώμενη καθηγήτρια κατάγεται από την Λακωνία και η περιοχή αποτέλεσε αντικείμενο επιστημονικού ενδιαφέροντος για την ίδια προσωπικά, ενώ ο τόμος περιλαμβάνει ιδιαίτερη αναφορά στις συμβολές της Λακωνίας στην τέχνη και την αρχαιολογία.

Στεκόμαστε αρωγοί στην προσπάθεια μιας εξαιρετικής ομάδας ερευνητών με επικεφαλής την κα Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά να διαφυλάξουν την πολιτιστική κληρονομιά για τις επόμενες γενεές και να αναδείξουν την μοναδικότητα των αρχαιολογικών ευρημάτων σε κάθε μία από τις περιοχές ενδιαφέροντος σε όλη την χώρα.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2020

Ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου
«ΟΜΟΙΟΙ της ΜΑΝΗΣ»

Μιχάλης Κουτσιλιέρης
Καθηγητής Ιατρικής Ε.Κ.Π.Α.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	21
Εργοβιογραφία Γεωργίας Κοκκορού–Αλευρά.....	24
Αναλυτικός Κατάλογος Δημοσιεύσεων	28

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

◆ <i>Implications of the Ancient Greek Alphabet on the Aesthetic Evolution of Archaic Free-Standing Sculptures</i>	39
by Hyemin Kim	
◆ Τα καπτώματα των αρχαϊκών κορών	55
από την Κατερίνα Καρακάση	
◆ Το χρώμα της κόμης και των οφθαλμών σε αρχαϊκά γλυπτά από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών	69
από την Δάφνη Μπίκα	
◆ Θραύσμα υστεροαρχαϊκής στήλης από τη Θήβα.....	79
από την Έλενα Βλαχογιάννη	
◆ Ανασκάπτοντας στις αρχαιολογικές αποθήκες. Νέα αγάλματα λεόντων αρχαϊκών χρόνων από την Αθήνα	93
από τον Δημήτρη Σούρλα	
◆ <i>Gorgon as Potnia Theron in Archaic Art</i>	107
by Olga Zolotnikova	
◆ Αναθήματα: Παραγωγές του αργείου εργαστηρίου ως προσφορές σε χώρους λατρείας στο Άργος.....	117
από την Άννα Μπανάκα-Δημάκη	
◆ Ο αττικός μελανόμορφος αμφορέας 11310 στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Βαρκελώνης.....	147
από την Αντωνία Ραλλάτου	

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

◆ Από το λατομείο στο ιερό. Αρχιτεκτονικά γλυπτά σε οικοδομικές επιγραφές.....	163
από την Αλεξάνδρα Σφυρόερα	
◆ <i>Admission of Sunlight and Ventilation in Ancient Greek Architectural Design: The Evidence from Delphi</i>	177
by Elena Partida	

- ♦ *Κεραμική και ταφικά έδιμα από νεκροταφείο του αρχαίου δήμου της Όης (οικόπεδο Κ. Τούλα στο Κορωπί)* 191
από την **Παναγιώτα Γαλιατσάτου**
- ♦ *οὐδὲ κόρδαχ' εἴλκυσεν: Ένας πρώιμος κλασικός κρατήρας στην Ταρकुνία και η σύγχρονή του αττική κωμική σκηνή.* 203
από τον **Νικόλαο Χαροκόπο**

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

- ♦ *Στοιχεία πολεοδομίας, χωροταξίας και αρχιτεκτονικής των αρχαίων ροδιακών ιερών (4ος-1ος αι. π.Χ.)* 217
από την **Δήμητρα-Μαρία Λάλα**
- ♦ *Η Αιγίδα των Σελευκιδών στο Νότιο Τείχος της Ακροπόλεως (Με παράρτημα του Δ. Ταμπακόπουλου)* 227
από την **Μαίρη Γκικάκη**
- ♦ *Ανάγλυφες παραστάσεις γυναικείων κινημένων μορφών: με αφορμή ένα ανάγλυφο από την Αμφίπολη και τη βάση στο Μουσείο της Ακρόπολης αρ. 3363.* 239
από τον **Δημήτρη Δαμάσκο**
- ♦ *Αγαλμάτια Αφροδίτης από τον χώρο του αρχαίου εργαστηρίου γλυπτικής της Πάρου* 249
από την **Σοφία Δετοράτου**
- ♦ *Ονόματα γυναικών σε ενσφράγιστες λαβές εμπορικών αμφορέων (With Appendix by Anno Hein)* 261
από την **Βικτωρία Γεωργοπούλου**
- ♦ *The Hunchback Reloaded.* 273
by **Anastasia Meintani**

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

- ♦ *Η στήλη του κιθαρωδού στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Δελφών* 289
από τον **Νικόλαο Πετρόχειλο**
- ♦ *An Unpublished Portrait Head in the National Archaeological Museum of Athens and its Importance for Attic Herm Portraits* 301
by **Eleni Kalavria**
- ♦ *Ερμαιϊκή στήλη με απεικόνιση Ηρακλή από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.* 315
από τον **Γεώργιο Μοστράτο**
- ♦ *Ερμαιϊκή στήλη ρωμαϊκών χρόνων από την ανασκαφή του Μετρό Αθηνών στο οικόπεδο Μακρυγιάννη.* 325
από την **Βασιλική Χριστοπούλου**

- ◆ *Μαρμάρινα ημίεργα σκεύη από τα απορρίμματα ενός νεοαττικού εργαστηρίου στις υπώρειες της Ακρόπολης της Αθήνας*. 345
από την **Ειρήνη Πουπάκη**
- ◆ *Επιτύμβιο άγαλμα νεαρού θλιμμένου ήρωα από τη Νότια Νεκρόπολη της Μυτιλήνης*. 363
από τον **Γιάννη Κουρτζέλλη**
- ◆ *Μαρμάρινη κεφαλή Διονύσου με στοιχεία εικονιστικού αγάλματος από τη Λάρισα*. 387
από την **Ιφιγένεια Λεβέντη**
- ◆ *Ιματιοφόρος ανδριάντας νέου από την νεκρόπολη της Ρόδου*. 399
από την **Καλλιόπη Μπαϊράμη**
- ◆ *Σκέψεις πάνω στην υπ' αριθμόν 549 σαρκοφάγο του Βατικανού*. 417
από τον **Νικόλαο Βαβλέκα**
- ◆ *Fashion or Devotion? Roman Lamps with Images of Antinoos from Greece and Asia Minor*. 425
by **Dimitris Grigoropoulos**
- ◆ *Πρότυπα πλαστικής στα ψηφιδωτά δάπεδα των αυτοκρατορικών χρόνων του ελλαδικού χώρου*. 441
από την **Φωτεινή Κοκκίνη**
- ◆ *Ο ψηφιδωτός διάκοσμος της Ρωμαϊκής Έπαυλης στην πόλη της Μυτιλήνης*. 453
από την **Θάλεια Κυριακοπούλου**
- ◆ *«Νήσσων εϊερών ἀρξάμενος»: Προσωπογραφικές και άλλες παρατηρήσεις για μια υστερορωμαϊκή επιγραφή από την Κώρυκο της Κιλικίας*. 485
από τον **Γεώργιο Δεληγιαννάκη**

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

- ◆ *Από την κλασική αρχαιολογία στη θεωρία της αρχαιολογικής επιστήμης: σε αναζήτηση κοινού τόπου*. 495
από τον **Χρήστο Μηλιώνη**
- ◆ *Άπειροκαλίοι και βανδαλισμοί*. 505
από τον **Αλέξη Ευσταθόπουλο**

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

- ◆ *Νέα προϊστορική Δέση στην περιοχή Βρυσικά Ξηροκαμπίου*. 519
από τους **Μαρία Τσούλη, Ανδριάνα Κώτση και Δημήτρη Βλαχάκο**

- ♦ *Νεότερα στοιχεία για τους λακωνικούς αρχαίους ανάγλυφους πίδαους* 537
από τον **Γεώργιο Τσιαγγούρη**
- ♦ *Αγροτική εγκατάσταση στην Τόριζα Παλαιοπαναγιάς Λακωνίας* 551
από την **Αφροδίτη Μαλτέζου**
- ♦ *Νέες αγροτικές και οικιστικές εγκαταστάσεις αρχαϊκών, κλασικών και πρώιμων
ελληνιστικών χρόνων στη Βόρεια Λακεδαίμονα* 567
από τον **Λεωνίδα Σουχλέρη**
- ♦ *Νέο ανάγλυφο από τη Σπάρτη* 583
από την **Ελένη Κουρίνου**
- ♦ *Ευρήματα ιερού από σωστική ανασκαφή στη Σπάρτη* 589
από την **Ελένη Ζαββού**
- ♦ *Ομάδα αττικών σαρκοφάγων και επιφανή ταφικά μνημεία από την ευρύτερη
περιοχή της Σπάρτης* 607
από την **Μαρία Τσούλη**
- ♦ *Αρχαία γλυπτά, αρχιτεκτονικά μέλη και λείψανα αγγεία από την ευρύτερη
περιοχή του Μυστρά* 625
από τον **Γιώργο Δουλφή**

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΩ

- ♦ *The Prehistory of Kos, a Synthesis* 647
by **Merkouris Georgiadis**
- ♦ *Φοινικικές ενδείξεις στην Κω των γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων* 661
από τον **Γεώργιο Μπουρογιάννη**
- ♦ *Οι πρώιμες φάσεις του Ιερού του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα
και η τοπική αρχαϊκή κεραμική* 675
από την **Μαρία Κουτσουμπού**
- ♦ *Ρωμαϊκή Αλάσαρνα: ανιχνεύοντας λατρείες σε λύχνους από το ιερό του Απόλλωνα* 689
από τον **Νικόλα Δημάκη**
- ♦ *Ο τύπος του επιτάφιου πεσσόσχημου βωμού στην Κω: συμβολή στη μελέτη
της προέλευσης του ρωμαϊκού επιτάφιου βωμού* 703
από την **Χρυσάνθη Τσούλη**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο παρών τόμος αφιερώνεται στην καθηγήτριά μας Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά μετά την αφυπηρέτησή της από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ως ένδειξη αγάπης και τιμής και ως αντίδωρο για την διδακτική προσφορά της προς εμάς, τους μαθητές της, η οποία για εκείνηνη υπήρξε πάντοτε πρώτιστο καθήκον.

Όταν αρχίσαμε να οργανώνουμε επιστημονικό συμπόσιο προς τιμήν της κας Κοκκορού-Αλευρά, σκεφτήκαμε να προσκαλέσουμε όχι μόνον τους μαθητές της, αλλά και τους φίλους της από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Σύντομα, όμως, διαπιστώσαμε ότι είναι τόσο πολλοί όλοι εκείνοι που θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε ένα τέτοιο συνέδριο, που θα έπρεπε να διαρκέσει τουλάχιστον μία εβδομάδα! Γι' αυτόν τον λόγο, αναγκαστήκαμε να περιορίσουμε αυτό το συνέδριο μόνο στους μαθητές της.

Διάφορες συγκυρίες επέτρεψαν να δημοσιευθούν στον τόμο αυτό ορισμένες μόνο από τις συμβολές που ανακοινώθηκαν στο συμπόσιο που πραγματοποιήθηκε από τις 19 έως τις 21 Φεβρουαρίου 2016 στην Αθήνα (Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου Αθηνών και Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο). Άλλες πάλι συγκυρίες προσέφεραν στον τόμο κείμενα που δεν είχαν ανακοινωθεί στο συμπόσιο. Και, βέβαια, δεν είναι λίγοι οι μαθητές της τιμώμενης που, παρά τη θέλησή τους, δεν μπόρεσαν να συμμετάσχουν ούτε στο συμπόσιο ούτε τώρα στον τόμο. Έτσι, λοιπόν, ο τόμος αυτός, αφιερωμένος σε έναν άνθρωπο που πρόσφερε πολλά σε πολλούς, μόνο ως δείγμα ευγνωμοσύνης μπορεί να θεωρηθεί. Ελπίζουμε η προσπάθεια αυτή να γίνει ευμενώς δεκτή από τη δασκάλα μας, από τους μαθητές της –συμμετέχοντες και μη–, από την επιστημονική κοινότητα, την οποία τόσο πολύ πλούτισε η τιμώμενη,

φροντίζοντας επιμελώς για την κατάρτιση πολλών και ικανών νέων αρχαιολόγων, αφιερώνοντάς τους χρόνο τον οποίο στερούσε από τον εαυτό της και την οικογένειά της, και προσφέροντας τον εαυτό της ως παράδειγμα ηθικού και αφοσιωμένου ερευνητή.

Η οργανωτική επιτροπή απλώς διεκπεραίωσε τις διαδικασίες για να διεξαχθεί το συμπόσιο και να ολοκληρωθεί ο τόμος. Οφείλονται, λοιπόν, πολλές ευχαριστίες σε πολλούς ανθρώπους. Καταρχάς, στους παλαιούς και νέους φοιτητές της κυρίας Αλευρά, από τους οποίους, ανεξάρτητα από τον καθενα και από όλους μαζί ταυτόχρονα, γεννήθηκε η ιδέα του συμποσίου και του τόμου. Στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο και ιδιαίτερα στη Διευθύντρια καθηγ. κα Katja Sporn, για την φιλοξενία της δεύτερης και της τρίτης ημέρας του συμποσίου. Στους νεότερους συναδέλφους, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, Γιώργο Βαλσαμάκη, Μαρία Καζαντζίδη, Αινεία Καπουράνη, Ουρανία Κίσσα, Γιώργη Μαυροειδή, Νίκο Νικολόπουλο, Έφη Ρηγάτου, Αλίνα Σακελλαροπούλου και Κέλυ Χριστοδούλου, για την οργανωτική υποστήριξη του συμποσίου. Στους φίλους και συναδέλφους Ρένα Πουπάκη, Νικόλα Δημάκη, Χρυσάνθη Τσούλη, Ελένη Καλάβρια και Μιράντα Λάλα για την πολύπλευρη βοήθειά τους. Στους επίσης φίλους και συναδέλφους συγγραφείς τού τόμου αυτού για την εμπιστοσύνη τους και για την υπομονή τους, χάρη στις οποίες μπορέσαμε να ξεπεράσουμε τα αλλεπάλληλα προβλήματα που καθυστέρησαν την έκδοση.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στην Επιστημονική επιτροπή του τόμου, στους φίλους, συναδέλφους της τιμώμενης, Χαράλαμπο Κριτζά, Παυλίνα Καραναστάση, Ewdoksia Papuci-Wladyka, Γλάτωνα Πετρίδη και Στέλιο Κατάκη. Θα θέλαμε ξε-

χωριστά να αναφερθούμε στην ομ. καθηγ. κα Έλενα Walter-Καρύδη, η οποία στάθηκε ακούραστη συμ- παραστατίς και καθοδηγήτρια σε όλη την πορεία προετοιμασίας του τόμου. Καθοριστική για την άρτια δημοσίευση των κειμένων υπήρξε και η συμβολή των ανώνυμων κριτών που τα επιμελήθηκαν, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του περιοδικού *AURA*.

Η έκδοση του τόμου θα ήταν αδύνατη χωρίς την οικονομική αρωγή του Νομικού Προσώπου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, το Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου ευχαριστούμε θερμά και ιδιαιτέρως την πρόεδρο κα Γεωργία Γαλανοπούλου, καθώς και τους κ.κ. Βασίλη Γεωργιάδη και Χαρά Γιαννακάκη για την συνεργασία κατά τις διαδικασίες. Καθοριστική υπήρξε επίσης, η οικονομική συμβολή που ενέκρινε το Διοικητικό Συμβούλιο του Ινστιτούτου για την προβολή και την ανάπτυξη της Μάνης «Όμοιοι της Μάνης», και γι' αυτήν ευχαριστούμε τα μέλη του και ιδιαιτέρως τον πρόεδρό του, καθ. κ. Μιχάλη Κουτσιλιέρη, καθώς και την γενική γραμματέα κα Κατερίνα Κουσουρή για τις συνεννοήσεις.

Ξεχωριστά πρέπει να αναφερθεί η συμβολή της δρος Μαρίας Τσούλη, προϊσταμένης του Τμήματος Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Μουσείων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας,

χάρη στην οποία δρομολογήθηκαν οι χορηγίες, την οποία και ευχαριστούμε θερμά. Εγκάρδιες ευχαριστίες οφείλουμε και στην κα Ευαγγελία Πάντου, προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας για την υποστήριξή της.

Η υπομονή και η επαγγελματικότητα του εκδοτικού οίκου Καρδαμίτσα, που δεν εφείσθη εξόδων, με τον οποίο, εξάλλου, η τιμώμενη συνδέεται με πολύχρονη συνεργασία και φιλία, καθώς και των συνεργατών του, και ιδιαιτέρως του κ. Άλκη Δάνου, υπήρξε καθοριστική για το άρτιο αποτέλεσμα του τόμου που κρατάτε.

Πολύ συχνά, στην ανασκαφή στην Καρδάμαινα, η κυρία Αλευρά αναφέρει πόσο την συγκινεί η ιστορία δύο γιατρών, δασκάλου και μαθητή, όπως αποτυπώνεται σε δύο τιμητικές επιγραφές, μία για τον καθένα, που αποφασίστηκε μάλιστα να στηθούν η μία δίπλα στην άλλη. Από αυτήν που αναφέρεται στον μαθητή και στην αφοσίωσή του προς τον δάσκαλό του (βλέπε σελ. 23) δανειζόμαστε κι εμείς τον τίτλο του τόμου αυτού, καθώς η δασκάλα μας, όπως κι εκείνος ο γιατρός-δάσκαλος Αντίπατρος, προσπάθησε να μας καταστήσει μετόχους *τάς κατά τάν τέχναν έμπειρίας*.

*Κώστας Κοπανιάς
Γιώργος Δουλφής*

ΕΠΙΓΡΑΦΗ IG XII 4, 109 (γύρω στο 150 π.Χ.)

ἐπὶ μονάρχου Φιλίσκου, μηνός Πανάμου ὀγδοῖ
ἕξ εἰκάδος, ναποῖαι εἶπαν Νίκαρχος Τεισία, Ἀρίσ-
των Χαρμύλου, Φιλωνίδας Διδυμάρχου· ν ἐπειδὴ Ὀνά-
σανδρος Ὀνησίμου ἰατρὸς μαθὼν παρὰ Ἀντιπάτρωι
5 τῶι Διοσκουρίδα(ι) τὰν τέχναν, καθ' ὃν οὐ διδάσκαλος
αὐτοῦ καιρὸν ἐδαμοσίευσεν παρ' ἄμεϊν, συνὼν ἐκείνω[ι]
τὰν τε ἀναστροφὰν ἐποίητο ποτὶ πάντας ἄλυπον
τοῖς τε ποτιδεθῆναι τῶν δαμοτῶν ἀπαράκλητος πα-
ρείχετο τὰν ἀπὸ τῶν τέχνας χρεῖαν· κατασταθεῖς
10 δὲ καὶ ὑπὴρέτας ἐφ' ἔτη καὶ πλείονα ἀπόδειξιν ἐποι-
ήσατο πολλῶι μᾶλλον τᾶς τε κατὰ τὰν τέχναν
ἐμπειρίας καὶ τᾶς κατὰ τὸν βίον εὐταξίας, οὔτε κα-
κοπαθῖαν οὔτε δαπάναν οὐδεμίαν ὑφορώμενος, ἐ-
ξ ὧν ἤμελλεν τι τῶν συμφερόντων τοῖς δαμόταις ἐλ-
15 λείψειν· ταγέντος δὲ καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κα-
τὰ πόλιν ἔργον Ὀνάσανδρος κρίνας καὶ αὐτὸς συνλιουρ-
γεῖν πρῶτον τῶι διδάξαντι, ὑπηρετῶν ἐκείνωι, καὶ πολ-
λῶν ἐπιδεθῆντων αὐτοῦ τῶν δαμοτῶν διὰ τὸ πρότε-
ρον ἐπεγνώκεν τὰν ὑπάρχουσαν περὶ αὐτὸν κατὰ τε τὰν
20 τέχναν ἐμπειρίαν καὶ τὰν κατὰ τὸν βίον ἀναστροφὰν πᾶ-
σιν ἐκτενῆ καὶ πρόθυμον ἑαυτὸν παρείχετο βοαθῶν καὶ
παραίτιος γινόμενος ὅσον ἐφ' ἑαυτῶ τᾶς σωτηρίας, καθότι
μάλιστα αὐτοῖ τοῖ ποτιδεθῆντες αὐτοῦ ἐπεγνώκαντι·
κρίνας δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀνοῖζει ἰατρεῖον καὶ ἰδιωτεύειν κα-
25 τὰ πόλιν καὶ τινων τῶν χρωμένων αὐτῶι συντάξεις φερόν-
των ὅμως παρ' αὐτὸν τῶν δαμοτῶν, ὅσοι ποτιδεθῆνται
αὐτοῦ χάριν τᾶς κατὰ τὰν ἰατρικὰν τέχναν ἐμπειρίας
οὔτε μισθὸν πέπρακται οὔτε σύνταξιν ὑπομεμένει-
κεν λαμβάνειν καίτοι γ' ἰκανὸν δυνάμενος ἀπὸ τῶν
30 τοιούτων περιποιησασθαι διάφορον διὰ τὸ πολλὸς
τῶν χρωμένων αὐτῶι τῶν δαμοτῶν καὶ ἐν ἀρρωστί-
αις ἐπισφαλῆσι γέγονεν καὶ ἐν θεραπεύμασιν παρα-
δόξοις, ἀλλ' αἰεὶ ποκα τιθέμενος ἐν ἐλάσσονι τὸ ἴδιον
λυσιτελεῖς πᾶσιν ἐκτενῆ καὶ πρόθυμον παρέσχηται
35 αὐτὸν βοαθὸν ἔν τε τῶι λοιπῶι βίωι ἄλυπον ἑαυ-
τὸν τετήρηκεν ποτὶ πάντας καὶ ἄλλοιον οὐ μόνον
[τ]οῦ ἐπιταδεύματος ἀλλὰ καὶ τᾶς ποτὶ τὸς δαμό-
[τα]ς εὐνοίας· ὅπως οὖν καὶ τοῖ δαμόται φαίνωνται
μηδὲ μόνον τῶν πολιτῶν τὸς ἀγαθὸς καὶ εὐν<ο>ϊκῶς δι-
40 ακειμένος ποθ' αὐτὸς τιμῶντες, ἀλλὰ καὶ τῶν παροι-
κων τὸς ἐκτενῶς καὶ φιλοτίμως ἐμ παντὶ καιρῶι ποτὶ
τὸ πλήθος ποτιφερομένος Ὀνάσανδρος τε τιμα-
θεῖς ταῖς καταξίαις τιμαῖς πολὺ προθυμότερον ἐα[υ]-
τὸν παρέχεται ἐς τὸς δαμότας, να. ἀγαθῶι τύχαι, δεδό-
45 χθαι τῶι δάμωι τῶι Αλασαρνιτῶν ἐπαινησθαι Ὀνάσα[ν]-
δρον Ὀνησίμου ἰατρὸν ἐπὶ τε ταῖ αἰρέσει ἃ ἔχει ποτὶ πά[ν]-
τας τὸς δαμότας καὶ κατὰ τὰν ἰατρικὰν τέχναν ἐμ-
πειρία, ἧμεν δὲ αὐτῶι καὶ μετουσία<ν> πάντων τῶν ἱερῶν
ἧν μέτεστι καὶ τοῖς δαμόταις, τοῖ δὲ ναποῖαι τελεσάντω
50 ἕς τε τὰν στάλαν καὶ τὰν ἀναγραφὰν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων
τοῖς θεοῖς χρημάτων καὶ ἀναθέντων ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ
Ἀπόλλωνος παρὰ τὰν στάλαν τὰν Ἀντιπάτρου τοῦ διδασ-
κάλου αὐτοῦ. ψᾶφοι ταὶ κυροῦσαι τὰν γνώμαν τῶν ναποῖαι
στεραῖ· διακόσαι τεσσαράκοντα ὀκτώ, ἐναντία·
55 οὐδεμία.

Τη χρονιά που ἦταν μονάρχος ο Φιλίσκος, στις 28 του μηνός Πα-
νάμου, οι νασοποιοί Νίκαρχος Τεισία, Ἀρίστων Χαρμύλου και Φι-
λωνίδας Διδυμάρχου εισηγήθηκαν: επειδὴ ο ἰατρὸς Ὀνάσαν-
δρος Ὀνησίμου, ἀφοῦ ἔμαθε την ἰατρικὴ τέχνη κοντὰ στον Αν-
τίπατρο Διοσκουρίδα, κατὰ το χρονικὸ διάστημα που ο δάσκα-
λὸς του υπηρετοῦσε ως δημόσιος γιατρός κοντὰ μας, ὄντας
δίπλα του, φρόντιζε με την συμπεριφορά του να μη λυπεῖ κανέ-
ναν, και σε ὅσους ἀπὸ τους δημότες τον χρειάζονταν, προσέ-
φερε χωρὶς ανταλλάγματα την τέχνη του· ὅταν δε ἀνέλαβε υπη-
ρεσία, για χρόνια ἀπέδειξε ἀκόμη περισσότερο και την ἐμπειρία
του στην ἰατρικὴ τέχνη και τον ορθὸ βίον του, χωρὶς να υπολογίζει
οὔτε ταλαιπωρίες οὔτε κανένα κόστος, ἐξαιτίας των οποίων θα
μποροῦσε ἴσως να λείψει κάτι αναγκαῖο για την υγεία των πο-
λιτῶν· ὅταν δε τοποθετήθηκε και ο δάσκαλός του στην ἰατρικὴ
υπηρεσία τῆς πόλης της Κω, ο Ὀνάσανδρος, ἀφοῦ θεώρησε ὅτι
ὀφείλε και ο ἴδιος να υπηρετεῖ μαζί με αὐτὸν που ἐξαρχῆς τον
δίδαξε βοηθώντας τον, και ὅταν πολλοὶ ἀπὸ τους δημότες τον
παρακαλοῦσαν, επειδὴ ἤδη γνῶριζαν γι' αὐτὸν και την ἰατρικὴ
του ἐμπειρία και την καθημερινὴ συμπεριφορά του, ἦταν δια-
θέσιμος και πρόθυμος σε ὅλους, βοηθώντας και συμβάλλοντας,
ὅσο ἐξαρτιόταν ἀπὸ τον ἴδιο, στην σωτηρία τους, ὅπως μάλιστα
ἐπιβεβαιώνουν αὐτοῖ οι ἴδιοι που προσέφυγαν σ' αὐτὸν παρα-
καλώντας τον· ὅταν δε ἀποφάσισε να ἀνοίξει το προσωπικό του
ιατρεῖο και να ἰδιωτεύει στην πόλη και κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς που
τον χρειάζονταν του προσέφεραν ἀμοιβή, ο Ὀνάσανδρος ποτέ
δεν ἔλαβε χρήματα ἢ ἄλλη ἀμοιβή ἀπὸ οποιονδήποτε ἀπὸ τους
δημότες, ἀπὸ ὅσους τον χρειάστηκαν χάρι της ἐμπειρίας του
στην ἰατρικὴ τέχνη, αν και θα μπορούσε να ἔχει ἀποκτήσει ση-
μαντικὴ περιουσία ἀπὸ τέτοιες περιπτώσεις, καθὼς πολλοὶ ἀπὸ
τους δημότες που τον χρειάζονταν, και ἀρρώστησαν ἐπικίνδυνα
καὶ θεραπεύτηκαν ἀπὸ περίεργες ἀσθένειες, ἀλλὰ πάντα βάζον-
τας σε δευτέρη μοίρα το προσωπικό του συμφῆρον, σε ὅλους
προσέφερε πρόθυμα τη βοήθειά, και στον ὑπόλοιπο βίον του
κρατήθηκε μακριὰ ἀπὸ δυσάρεστες συμπεριφορὲς προς οποιον-
δήποτε και φάνηκε ἀντάξιος ὄχι μόνο του ἐπάγγελματός του
ἀλλὰ και της μέριμνας προς τους πολίτες· προκειμένου, λοιπόν,
και οι δημότες να δείξουν ὅτι δεν τιμοῦν μόνον ἀπὸ τους πολίτες
τους ἀγαθούς και αὐτοὺς που φέρονται ευνοϊκὰ προς αὐτοὺς
ἀλλὰ και αὐτοὺς ἀπὸ τους παροίκους που συμπεριφέρονται με
καλὴ διάθεση και φιλοτιμία σε κάθε περίσταση στο λαό, και
προκειμένου ο Ὀνάσανδρος, ἀφοῦ τιμηθεῖ ἐπαξίως, να διαθέτει
τον εαυτό του με ἀκόμα περισσότερη προθυμία στους δημότες·
με ἀγαθὴ τύχη, ἀποφασίστηκε ἀπὸ τον δῆμο των Αλασαρνιτῶν
να ἐπαινεθεῖ ο Ὀνάσανδρος Ὀνησίμου, ἰατρὸς, και για την στάση
την ὁποία ἔχει προς ὅλους τους δημότες και για την ἐμπειρία
του στην ἰατρικὴ τέχνη, να ἐπιτρέπεται δε σε αὐτὸν και η συμ-
μετοχὴ σε ὅλα τα ἱερά στα ὁποία ἐπιτρέπεται συμμετοχὴ στους
δημότες, οι δε νασοποιοὶ να πραγματοποιήσουν την ἀνίδρυση
της στήλης και την χάραξη της ἐπιγραφῆς στην στήλη με χρή-
ματα ἀπὸ αὐτὰ που ἔχουν οι θεοὶ και να την στήσουν στο ἱερό
τοῦ Ἀπόλλωνα, δίπλα στην στήλη τοῦ Ἀντιπάτρου, του δασκά-
λου του. Ψήφοι θετικές που κυρώνουν την πρόταση των ναο-
ποίων· διακόσιες σαράντα ὀκτώ. Ἀντίθετες· καμία.

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΟΚΚΟΡΟΥ-ΑΛΕΥΡΑ

Η Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά γεννήθηκε στον Πειραιά αλλά μεγάλωσε στο Ξηροκάμπι Λακωνίας και είναι ένα από τα τρία παιδιά του Κλεομένη Κοκκορού και της Ασπασίας Διβέρη-Κοκκορού, βιβλιοπώλη και δασκάλας, αντίστοιχα. Στα γυμνασιακά της χρόνια μετακόμισαν στον Πειραιά, όπου τελείωσε το γυμνάσιο και πέρασε με εξαιρετική επιτυχία στις εισαγωγικές εξετάσεις της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 1962 έως και το 1967 σπούδασε στο Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών και με καθηγητές τους Ν. Κοντολέοντα, Σπ. Μαρινάτο, Ν. Τωμαδάκη, Δ. Ζακυθινό και πολλούς άλλους. Αν και η αρχική της επιθυμία ήταν να ασχοληθεί με την Ιστορία της Τέχνης, την κέρδισε η Αρχαιολογία. Με βάση τις επιδόσεις της στα αρχαιολογικά προ πάντων μαθήματα επιλέχθηκε από τον καθηγητή Νικόλαο Κοντολέοντα για να συμμετάσχει στην ανασκαφή στην Γρόττα της Νάξου. Μάλλον από τότε δρομολογήθηκε η ιδιαίτερη επιστημονική της κλίση στη μελέτη της αρχαϊκής πλαστικής και των αρχαίων λατομείων του νησιού. Μετά την αποφοίτησή της από την Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών επιλέγεται ως υπότροφος του Deutscher Akademischer Austausch Dienst (DAAD, Γερμανική Υπηρεσία Ανταλλαγών) για να συνεχίσει τις σπουδές της σε μεταπτυχιακό επίπεδο στο Ludwig-Maximilians Universität του Μονάχου, όπου και εκπόνησε την διδακτορική διατριβή της με τίτλο «Archaische Naxische Plastik» με επίσημο καθηγητή τον Ε. Homann-Wedeking. Καθηγητές της εκεί ήταν επίσης οι D. Ohly, I. Scheibler, H. Bengtson και άλλοι. Στο Μόναχο γνωρίστηκε με τον μετέπειτα σύζυγό της Γιάννη Αλευρά, μαζί με τον οποίο απέ-

κτησε δύο κόρες, την Ελένη και την Ασπασία.

Η κα Αλευρά επέστρεψε στην Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της και την πτώση της δικτατορίας. Αρχικά μελέτησε ανασκαφικό υλικό από το ιερό του Απόλλωνα Μαλεάτα στην Επιδαυρο ως υπότροφος του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Β. Λαμπρινουδάκη. Το 1980 και μετά από επιτυχή συμμετοχή σε γραπτό διαγωνισμό του Υπουργείου Πολιτισμού, διορίστηκε επιμελήτρια Αρχαιοτήτων της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας με έδρα την Θήβα και λίγο αργότερα, το ίδιο έτος, εξελέγη Επιμελήτρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Επί τριάντα δύο χρόνια, από το 1980 έως και το 2012, υπηρέτησε με ήθος και αυταπάρνηση το Πανεπιστήμιο Αθηνών ως Λέκτορας, Επίκουρη, Αναπληρώτρια και Τακτική Καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Κατά την διάρκεια της σταδιοδρομίας της τιμήθηκε με πολλές υποτροφίες και διακρίσεις από τα Γερμανικά Αρχαιολογικά Ινστιτούτα του Βερολίνου και της Ρώμης, το Ίδρυμα Fulbright για πραγματοποίηση κύκλου διαλέξεων σε πανεπιστήμια της Αμερικής, καθώς και το Center for Hellenic Studies στο Princeton. Εξελέγη τακτικό μέλος της Ελληνικής Αρχαιολογικής Εταιρείας και της ASMO-SIA, αντεπιστέλλον μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, μέλος του American Institute of Archaeology, μέλος της εκδοτικής επιτροπής Studies in Ancient Art and Civilization του Πανεπιστημίου της Κρακοβίας, καθώς και μέλος της επιστημονικής επιτροπής του αρχαιολογικού περιοδικού του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών *AURA*.

Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών εξελέγη σε σημαντικές διοικητικές θέσεις:

- Από το 1995 έως το 1997 υπηρέτησε ως η πρώτη γυναίκα Διευθύντρια του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Επί της θητείας της διοργανώθηκε μεταξύ άλλων και η πρώτη Δημερίδα για το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, η οποία και έγινε έκτοτε θεσμός του Τομέα. Αποσκοπώντας στον εκσυγχρονισμό του γνωστικού φάσματος του Τομέα εισηγήθηκε τη διεύρυνσή του με νέα, πλησιέστερα στο σύγχρονο διεθνές πνεύμα γνωστικά αντικείμενα που απουσίαζαν από τις μέχρι τότε προσφερόμενες παραδόσεις και σεμινάρια.
- Από το 2001 έως και το 2007 ως Διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος συνέβαλε στην αναμόρφωση του Προγράμματος στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ.
- Από το 2007 έως και το 2009 υπηρέτησε ως η πρώτη γυναίκα Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και κατά την θητεία της πραγματοποιήθηκε η πρώτη αξιολόγηση του Τμήματος.
- Από το 2001 έως και την αφυπηρέτησή της διετέλεσε υπεύθυνη της Συλλογής Πετρωμάτων, Ορυκτών και Μεταλλευμάτων του Αρχαιολογικού Μουσείου του Τμήματος, μία συλλογή που η ίδια οργάνωσε.
- Υπηρετώντας την αντίληψή της για διεύρυνση των διεθνών επαφών του ελληνικού πανεπιστημίου υπήρξε από τους πρωτεργάτες για την καθιέρωση του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus. Μέχρι την αφυπηρέτησή της συντόνισε με επιτυχία ανταλλαγές φοιτητών μεταξύ του Πανεπιστημίου Αθηνών και πολλών γερμανικών, ιταλικών, πολωνικών και σουηδικών πανεπιστημίων, ενώ επέπτευσε επίσης τις σπουδές πολλών αλλοδαπών ερευνητών εκτός Ευρώπης, υποτρόφων του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας και άλλων ιδρυμάτων.

Πέρα όμως από αυτά, η κα Αλευρά έφερε στο Πανεπιστήμιο μία σειρά από ευρωπαϊκά προγράμματα, τα οποία προσέφεραν πολύτιμους πόρους για

την έρευνα, αλλά και δημιούργησαν θέσεις εργασίας για αποφοίτους του Τμήματος και νέους ερευνητές. Από το 2001 έως το 2004 διετέλεσε υπεύθυνη του ΕΠΕΑΕΚ II για την «Αναμόρφωση Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας» και από το 2010 έως το 2012 του «Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών». Διεκδίκησε επίσης και διαχειρίστηκε ως επιστημονική υπεύθυνη τρία μεγάλα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα: α) στο πλαίσιο του προγράμματος «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ» την μελέτη των ανασκαφικών ευρημάτων της αρχαίας Αλάσαρνας και των αρχαίων ελληνικών λατομείων, β) στο πλαίσιο του προγράμματος «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» την επιφανειακή έρευνα του αρχαίου δήμου των Αλασαρνιτών στην Κω, και γ) στο πλαίσιο του Πρόγραμμα αριστείας «ΘΑΛΗΣ» την δημοσίευση των ανασκαφικών ευρημάτων με τίτλο: «Ιερό Απόλλωνος – Πάλαιοχριστιανισμός Οικισμός στην Αλάσαρνα της Κω». Μόνο σε αυτό το τελευταίο πρόγραμμα συνεργάστηκαν συνολικά 55 ερευνητές. Υπήρξε, επίσης, υπεύθυνη του ευρωπαϊκού προγράμματος «Marie Curie» για την μελέτη του φαινομένου του θανάτου στον αρχαιοελληνικό versus νεοελληνικό κόσμο από την δρα Ε. Haaland με θέμα «Greek Women and Death: ancient and modern».

Η κα Αλευρά συμμετείχε σε πολλές ανασκαφές, στη Νάξο, την αρχαία Ολυμπία, την Επίδαυρο και την Θήβα, όπου εργάστηκε επί μία διετία περίπου ως έκτακτη αρχαιολόγος στο εκεί Αρχαιολογικό Μουσείο. Από το 1985 μέχρι και σήμερα είναι συνδιευθύντρια της συστηματικής πανεπιστημιακής ανασκαφής στο Ιερό του Απόλλωνα και στον Πρώιμο Βυζαντινό Οικισμό στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω, από κοινού με τις καθηγήτριες Σ. Καλοπίση-Βέρτη και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου. Αυτή η συστηματική πανεπιστημιακή ανασκαφή με την 35ετή μέχρι στιγμής διάρκεια, έφερε στο φως ένα πολύ σημαντικό ιερό της Κω, το οποίο λειτουργούσε από τα γεωμετρικά έως και τα ρωμαϊκά χρόνια, και έναν πρώιμο βυζαντινό οικισμό που το διαδέχτηκε στον ίδιο χώρο με διάρκεια ζωής μέχρι

τον 7ο αι. μ.Χ. και απέδωσε πλήθος σπουδαίων ευρημάτων. Από το 2003 έως και το 2006 διηύθυνε την επιφανειακή έρευνα στον αρχαίο δήμο των Αλασαρνιτών στην Καρδάμαινα της Κω. Από το 2002 έως και το 2013 διηύθυνε την έρευνα πεδίου για το «Corpus των αρχαίων ελληνικών λατομείων» στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «ΚΑΠΟ-ΔΙΣΤΡΙΑΣ». Από την έρευνα της ερευνητικής ομάδας που συντόνιζε προέκυψε ο πρώτος πλήρης και συστηματικός κατάλογος αρχαίων λατομείων της Ελλάδας. Στις ανασκαφές και τα ερευνητικά της προγράμματα εκπαιδεύτηκε πλήθος φοιτητών. Υπολογίζεται ότι μόνο στην πανεπιστημιακή ανασκαφή της Καρδάμαινας έχουν συμμετάσει περισσότεροι από 1500 φοιτητές.

Για εμάς τους μαθητές της όμως η πιο σημαντική δραστηριότητά της ήταν το διδακτικό της έργο. Όλοι μας θυμόμαστε τα μαθήματά της, που γίνονταν πάντοτε με τρόπο εύληπτο, κριτικό και ελκυστικό με πλούσιο εποπτικό υλικό και επιπλέον συνοδεύονταν από εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Θυμόμαστε επίσης τον χρόνο που τόσο γενναιόδωρα αφιέρωνε σε όλους μας, τις συζητήσεις σχετικά με τα προβλήματα της έρευνάς μας, παρασύροντάς μας στο μεράκι που έχει η ίδια για την αρχαιότητα και αντιμετωπίζοντάς μας πάντα με κατανόηση καθώς κάναμε τα πρώτα βήματα στην έρευνα που αυτή υπηρετούσε, διδάσκοντάς μας με το παράδειγμά της, την τιμιότητα απέναντι στο αντικείμενο της έρευνας και απέναντι στους συναδέλφους. Η επιστημονική της κατάρτιση, το διεθνές της κύρος, καθώς και η ζεστή της ευγένεια, η ανθρωπιά και η ευρυμάθειά της, προσήλκυσαν πολλούς φοιτητές σε αυτήν. Από το 1990 έως και σήμερα παρακολούθησε δεκάδες διδακτορικών διατριβών, 26 από τις οποίες ως κύρια επόπτρια και δύο σε συνεπιβλεψη με πανεπιστήμια της Γερμανίας, ενώ συμμετείχε επιπλέον σε κρίσεις διατριβών σε πανεπιστήμια της Γερμανίας και της Γαλλίας. Τέλος, υπήρξε κύρια επόπτρια μεγάλου αριθμού μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών. Πολλοί από αυτούς τους μαθητές της διακρίνονται σήμερα ως

καθηγητές ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων, ως λειτουργοί της Αρχαιολογικής υπηρεσίας, ως εκπαιδευτικοί και ως ανεξάρτητοι ερευνητές.

Εξίσου εντυπωσιακό είναι το επιστημονικό της έργο ως προς τον αριθμό και την ποιότητα των δημοσιεύσεων αλλά και την μεγάλη θεματική ποικιλία του. Προσέφερε επίσης συνολικά 53 ανακοινώσεις σε διεθνή και τοπικά συνέδρια, καθώς και 40 διαλέξεις σε μεγάλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της Ευρώπης και της Αμερικής. Επίσης, συνέγραψε 4 τεύχη πανεπιστημιακών σημειώσεων, καθώς και, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, δύο σχολικά βιβλία. Τέλος, συνεργάστηκε σε διάφορα αρχαιολογικά ντοκιμαντέρ της κρατικής και της ιδιωτικής τηλεόρασης.

Οι μονογραφίες της αποτελούν σημεία αναφοράς στην διεθνή έρευνα. Κατ' αρχάς η διδακτορική της διατριβή «*Archaische Naxische Plastik*», που δημοσιεύτηκε το 1975 στο Μόναχο, υπήρξε η βάση μιας νέας μονογραφίας με τίτλο «*Archaische Naxische Bildhauerei*», που προήλθε από την διατριβή αλλά εμπλουτίστηκε με νέα στοιχεία, σκέψεις και βιβλιογραφία και δημοσιεύτηκε στην σειρά *Antike Plastik* το 1995. Τα δύο αυτά έργα αποτελούν την απαραίτητη αφετηρία για κάθε ερευνητή που και σήμερα ακόμη θέλει να μελετήσει την αρχαϊκή ναξιακή και κυκλαδική πλαστική. Το βιβλίο της «*Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας*», το οποίο εκδόθηκε τρεις φορές από το 1990 έως το 1995 και ανατυπώθηκε πολλές φορές, τελευταία το 2019 πλήρως αναδομημένο και με προσθήκες, εξακολουθεί να προσφέρεται ως σύγγραμμα στους φοιτητές πολλών ελληνικών πανεπιστημίων. Το εγχειρίδιο αυτό, το πρώτο στα ελληνικά μετά το κλασικό βιβλίο του Χρ. Τσουντα με τίτλο «*Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας*» το 1925, προσφέρει ουσιαστική, συνοπτική, εποπτική και έγκυρη εισαγωγή στη συνολική σπουδή της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Στο βιβλίο της «*Αρχαία Αλάσαρνα Ι. Οι Επιγραφές*», το οποίο εκδόθηκε το 2004, δημοσιεύονται όλες οι επιγραφές αυτού του τόσο σημαντικού ιερού της Κω με τρόπο αναλυτικό και εμπεριστατωμένο, προσφέροντας νέα

στοιχεία για την ιστορία της αρχαίας Αλάσαρνας και της Κω. Δημοσίευσε, επίσης, από κοινού με τις καθηγήτριες Σ. Καλοπίση-Βέρτη και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου, έναν επιστημονικό και εύληπτο οδηγό για τους επισκέπτες του αρχαιολογικού χώρου της Καρδάμαινας στα ελληνικά και στα αγγλικά. Σε συνεργασία με μαθητές της και άλλους ερευνητές, συνέγραψε το μοναδικό μέχρι σήμερα στο είδος του εγχειρίδιο «*Αρχαία Ελληνικά Λατομεία*», το οποίο εκδόθηκε από το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς, καθώς και το ογκώδες βιβλίο με τίτλο «*Corpus Αρχαίων Λατομείων. Λατομεία του ελλαδικού χώρου από τους προϊστορικούς έως τους μεσαιωνικούς χρόνους*», το οποίο αποτελεί τον πρώτο συστηματικό κατάλογο λατομείων της Ελλάδας. Επιμελήθηκε επίσης την έκδοση πρακτικών συνεδρίων:

- «*Ιστορία – Τέχνη – Αρχαιολογία της Κω*» (2001), από κοινού με τις καθηγήτριες Α. Λαϊμού και Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά.
- «*Μέθοδοι Προσέγγισης και Έρευνας της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Γλυπτικής*» (2007), σε συνεργασία με τον αναπληρωτή καθηγητή Κ. Κοπανιά.
- «*Νέα ευρήματα Αρχαϊκής Πλαστικής από Ελληνικά Ιερά και Νεκροπόλεις*» (2007), από κοινού με τον διευθυντή του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου καθηγητή W.- D. Niemeier.
- Υπό έκδοση είναι ακόμη δέκα συλλογικοί τόμοι, όπου δημοσιεύονται ευρήματα από την Πανεπιστημιακή Ανασκαφή στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «ΘΑΛΗΣ».

Εκτός όλων αυτών, η κα Αλευρά συνέγραψε ως τώρα περισσότερα από 100 επιστημονικά άρθρα με θέματα κυρίως γύρω από την αρχαϊκή γλυπτική δια-

φόρων κέντρων και τοπικών εργαστηρίων, σχετικά με τα γλυπτά και κοροπλαστικά ευρήματα των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων από το ιερό του Απόλλωνα στην Αλάσαρνα και τον αρχαίο δήμο των Αλασαρνιτών, με τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, τα ανασκαφικά δεδομένα, τις επιγραφές, την μικροτεχνία και άλλα ευρήματα της ανασκαφής και της επιφανειακής έρευνας στην Καρδάμαινα. Ένα σημαντικό μέρος των ερευνών και δημοσιεύσεων της αποτελούν επίσης γλυπτά και αρχιτεκτονικά μέλη όλων των εποχών - από τους αρχαϊκούς έως και τους ρωμαϊκούς χρόνους - από την Λακωνία, την ιδιαίτερη πατρίδα της, και τέλος η πρωτοποριακή έρευνα και μελέτη για τα αρχαία λατομεία στον ελλαδικό χώρο. Οι κατευθύνσεις της έρευνας της αφορούν τόσο τον προσδιορισμό με στυλιστικά και εικονογραφικά-τυπολογικά κριτήρια του τόπου προέλευσης των μνημείων και της εξέλιξης της καλλιτεχνικής παραγωγής αυτών των περιοχών όσο και ερμηνευτικές-κοινωνικοπολιτικές προσεγγίσεις των διαφόρων κέντρων γλυπτικής και αρχιτεκτονικής δια μέσου της ανάλυσης και ενδεδειγμένης μελέτης των μνημείων, ενώ δεν απουσιάζουν και οι θεωρητικές μεθοδολογικές συμβολές. Η ακρίβεια των περιγραφών, ο καθορισμός του ιδιαίτερου χαρακτήρα και της εποχής δημιουργίας των μνημείων μέσω αυστηρών επιστημονικών κριτηρίων και μεθοδικής ανάλυσης ήταν σταθερό ζητούμενο της έρευνας της.

Είναι δύσκολο να παρουσιάσει κανείς πλήρως το πολυσχιδές επιστημονικό έργο, την διοικητική δραστηριότητα και το διδακτικό έργο της κας Αλευρά μέσα σε ένα σύντομο κείμενο. Όχι μόνο είναι πολλές οι ετεροαναφορές στο έργο της, αλλά και ο αριθμός των μαθητών της είναι μεγάλος.

Κώστας Κοπανιάς
Ειρήνη Πουπάκη

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ (έως το 2019)

Μονογραφίες – Βιβλία – Αρχαιολογικοί Οδηγοί

- 1) *Archaische Naxische Plastik* (Διδακτ. διατρ., Μόναχο 1975).
- 2) *Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας. Σύντομη Ιστορία 1050-50 π.Χ.* (1η έκδ. 1990, 3η έκδ. 1995, νέα έκδοση 2019).
- 3) *Archaische Naxische Bildhauerei*, *Antike Plastik* 24, 1993 (1995) 37-138.
- 4) *Αρχαία Αλάσαρνα I. Οι Επιγραφές* (Αθήνα 2004).
- 5) *Kardamaina (Ancient Halasarna) on the Island of Kos. A Guide* (Αθήνα 2006, συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 6) *Ιστορία Α' Γυμνασίου. Βιβλίο για τον μαθητή* (Αθήνα 2006, συνεργασία με Θ. Κατσουλάκο και Β. Σκουλάτο).
- 7) *Ιστορία Α' Γυμνασίου. Βιβλίο για τον καθηγητή* (Αθήνα 2006, συνεργασία με Θ. Κατσουλάκο και Β. Σκουλάτο).
- 8) *Καρδάμαινα. Αρχαία Αλάσαρνα. Οδηγός* (πρβλ. αρ. 16, Athens 2010, συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 9) *Αρχαία Ελληνικά Λατομεία* (Αθήνα 2010, συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη και Α. Ευσταθόπουλο).
- 10) *Corpus Αρχαίων Λατομείων. Λατομεία του ελλαδικού χώρου από τους προϊστορικούς έως τους μεσαιωνικούς χρόνους* (Αθήνα 2014, συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο και Α. Χατζήκωνσταντίνου).

Επιμέλεια επιστημονικών τόμων/εκδόσεων

- 11) Ν. Λερίου – Μ. Τσούλη, *Η Κύπρος από τους Αρχαίους έως και τους Ρωμαϊκούς Χρόνους*, στο: *Ιστορία και Πολιτισμός της Κύπρου. Από τους Προϊστορικούς Χρόνους μέχρι και σήμερα*. Ηλεκτρονικό βιβλίο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, 1998 (καθοδήγηση και εποπτεία).
- 12) *Ιστορία – Τέχνη – Αρχαιολογία της Κω* (Αθήνα 2001, συνεργασία με Α. Λαιμού και Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά).
- 13) *Μέθοδοι Προσέγγισης και Έρευνας της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Γλυπτικής* (Αθήνα 2007, συνεργασία με Κ. Κοπανιά).
- 14) Ειρ. Πουπάκη, *Λίθινα Αγγεία, Χειρόμυλοι και Άλλα Τέχνηρα από το Ιερό του Απόλλωνα και τον παλαιοχριστιανικό οικισμό στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω* (Αθήνα 2011).
- 15) *Νέα ευρήματα Αρχαϊκής Πλαστικής από Ελληνικά Ιερά και Νεκροπόλεις*, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου, Αθήνα, 2-3 Νοεμβρίου 2007, *Athenaia* 3 (München 2012, συνεργασία με Η.-D. Nie-meier).
- 16) *Γλυπτική-Λιθοτεχνία-Επιγραφές από το ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου/Πυθαέως και τον πρώιμο βυζαντινό οικισμό, Αλάσαρνα VI* (Αθήνα 2017).

- 17) *Αρχαία Αλάσαρνα της Κω. Όψεις της ιστορικής διαδρομής ενός αρχαίου δήμου από την προϊστορική έως και την πρώιμη βυζαντινή περίοδο*, Πρακτικά Δημερίδας, Κως, 21-22 Οκτωβρίου 2017 (υπό έκδοση, συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 18) *Ο αρχαίος Δήμος των Αλασαρνιτών στην Κω. Αποτελέσματα της Συστηματικής Επιφανειακής Έρευνας 2003-2006* (υπό έκδοση, συνεργασία με Κ. Κοπανιά).
- 19) Επιμέλεια των τόμων Αλάσαρνα III-V, VII, IX, XI (υπό έκδοση).

Άρθρα – Δημοσιεύσεις Ανακοινώσεων σε Συνέδρια

- 20) «Παρατηρήσεις σχετικά μ' ένα αρχαϊκό κεφάλι», *Αρχαιογνωσία* 2,2 (1981), 264-272.
- 21) «Apollo» στο: *Lexicon Ikonographicum Mythologiae Classicae (LIMC) II* (1984) αρ. 689-816, 1045-1053 και Kommentar C.
- 22) «Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω», *Αρχαιολ. Εφημερίς* 1985, Χρονικά 1-18 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Ν. Κούρου, Α. Λαιμού και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 23) «Neue archaische Skulpturen im Archäologischen Museum von Rhodos» στο: Η. Kyrieleis (εκδ.), *Archaische und klassische Griechische Plastik I* (Mainz am Rhein 1986) 79-91.
- 24) «Ένα Γνωστό-Άγνωστο Αγγείο του Ζωγράφου του Μειδία» στα: *Πρακτικά του XII. Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου*, Αθήνα 1983 (1988) 103-114.
- 25) «Heracles and the Hydra of Lerna», «Herakles and the Hesperides» στο: *LIMC V*, 1990, αρ. 1990-2173, 2676-2787 και Commentaries.
- 26) «Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω», *Πρακτικά της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας* 1986 (1990) 298-330 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Α. Λαιμού και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 27) «Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω», *Πρακτικά της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας* 1987 (1991) 325-355 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Α. Λαιμού και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 28) «Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω κατά τα έτη 1988-1990», *Πρακτικά της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας* (1990) 342-367 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη, Α. Λαιμού και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 29) «Τα Αρχαία Λατομεία Μαρμάρου της Νάξου», *Αρχαιολ. Εφημ.* 1992, 101-127.
- 30) «Die Entstehungszeit der naxischen Delos-Löwen und anderer Tierskulpturen der Archaische», *Antike Kunst* 36, 1993, 91-102.
- 31) «Τμήμα Κούρου από το Τουρκολέκα Μεγαλοπόλεως» στο: Ο. Palagia – W. Coulson (επιμ.), *Sculpture from Arcadia and Laconia* (London 1993) 13-25.
- 32) «Σχέσεις Νάξου-Αιγύπτου κατά τους Αρχαϊκούς Χρόνους» στο: Ι.Κ. Προμπονάς – Σ.Ε. Υαρράς (επιμ.) *Η Νάξος διά μέσου των αιώνων* (Αθήνα 1994) 331-343.
- 33) «The traditional archaeological characterisation of marble sculpture and the results of modern scientific techniques» στο: Y. Maniatis – N. Herz – Y. Basiakos (επιμ.), *The Study of Marble and Other Stones Used in the Antiquity* (London 1995) 95-102 (συνεργασία με Β. Μαντή, Α.Π. Γριμάνη, Γ. Μανιάτη).
- 34) «Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω», *Κωακά Ε'*, 1995, 141-163 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).

- 35) «Τεχνικές και Μέθοδοι Ανασκαφής» στα Πρακτικά του Επιμορφωτικού Σεμιναρίου Ξεναγών με θέμα: *Η Ελλάδα μέσα από τις πρόσφατες ανασκαφές* (Αθήνα 1995) σελ. 45-50.
- 36) «Το λιοντάρι αρ. 274 του Μουσείου Κομοτηνής» στο: Δ. Τριαντάφυλλος – Δ. Τερζοπούλου (επιμ.), *Αρχαία Θράκη: αρχαϊκοί, κλασικοί, ελληνοιστικοί, ρωμαϊκοί χρόνοι. Πρακτικά 2ου Διεθνούς Συμποσίου Θρακικών Σπουδών, Κομοτηνή, 20-27 Σεπτεμβρίου 1992* (Κομοτηνή 1997) 591-600.
- 37) «Ionian Sculpture of the Archaic Period on Dorian Rhodes» στο: I. Jenkins – G. B. Waywell (επιμ.), *Sculpture and Sculptors of the Dodecanese and Caria* (London 1997) 150-156.
- 38) «Excavation at Kardamaina (ancient Halasarna) in Kos», *Αρχαιογνωσία* 9, 1995-96 (1998), 313-326 (συνεργασία με Σ. Καλοπίση-Βέρτη και Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου).
- 39) «Ο Απόηχος της Αρχαϊκής Παριανής Γλυπτικής σε Ένα Γυναικείο Κεφάλι στο Μουσείο της Τρίπολης» στο: Ν. Σταμπολίδης (επιμ.), *Φως Κυκλαδικόν. Μνήμη Ν. Ζαφειρόπουλου* (Αθήνα 1999), 254-261.
- 40) Βιβλιοπαρουσίαση-βιβλιοκρισία της μονογραφίας του Η. Kyrieleis, Samos X. Der Grosse Kuros von Samos. *Mit Beiträgen von H. Kienast und Günter Neumann* (Mainz 1996), σσ. 130, πίν. 48, εικ. 8, *Αρχαιογνωσία* 10 (1999) 231-37.
- 41) «Το Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω. Έντεκα Χρόνια ανασκαφικής Έρευνας» στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά – Α. Λαιμού – Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά (επιμ.), *Ιστορία – Τέχνη – Αρχαιολογία της Κω* (Αθήνα 2001) 91-105.
- 42) «The Use and Distribution of Parian Marble during the Archaic Period» στο: Δ. Σκιλάρντι – Ν. Κατσωνοπούλου (επιμ.), *Παρία Λίθος, Πρακτικά του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Αρχαιολογίας Πάρου και Κυκλάδων*, (Αθήνα 2001) 143-153.
- 43) «Eine Ehreninschrift römischer Zeit aus dem Heiligtum des Apollo in Alt-Halasarna (heute: Kardamaina) auf Kos» στο: E. Papuci-Wladyka και I. Sliva (επιμ.), *Studia Archaeologica. Liber Amicorum Ianussio A. Ostrowski ab amicis et discipulis oblatus*, (Cracoviae 2001) 177-88.
- 44) «Δραστηριότητες των Αττικών Εργαστηρίων Γλυπτικής κατά την Εποχή της Ρωμαιοκρατίας» στο: Α. Αλεξανδρή και Ι. Λεβέντη (επιμ.), *Καλλίστευμα. Μελέτες προς τιμήν της Ο. Τζάχου-Αλεξανδρή* (Αθήνα 2001) 307-336.
- 45) «Euthykartides» στο: R. Vollkommer (επιμ.), *Künstlerlexikon der Antike*, τόμ. I (2001).
- 46) «Τα Εικονογραφικά Πρότυπα του Αετώματος με τη Γέννηση της Αθηνάς της Ακαδημίας Αθηνών», *Αρχαιογνωσία* 11 (Αθήνα 2001-02) 219-32.
- 47) «Η Αιγινήτικη Σχολή Γλυπτικής», *Η Αιγιναία* 5 (2002) 104-25.
- 48) «Αρχαϊκή Λακωνική Γλυπτική. Θέματα και Κοινωνία» στα: *Πρακτικά Α' Τοπικού Συνεδρίου Λακωνικών Σπουδών* (Αθήνα 2002) 123-44.
- 49) «Το ναξιακό μάρμαρο ως παράγοντας οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης του νησιού κατά την αρχαιότητα» στα Πρακτικά του Β' Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: *Η Νάξος διά μέσου των Αιώνων. Χαλκί 4-7 Σεπτεμβρίου 1997* (Αθήνα 2003) 177-94.
- 50) «New Epigraphical Evidence on the Cults of Ancient Halasarna in Cos» στο: K. Höghammar (επιμ.), *The Hellenistic Polis of Kos, State, Economy and Culture. Proceedings of an International Seminar organized by the Department of Archaeology and Ancient History, Uppsala University 11-13 May 2000*, *Boreas* 28 (2004) 119-127.
- 51) «Ημίεργο άγαλμα κούρου, Μουσείου Μπενάκη» στο: Στ. Βλίζος (επιμ.), *Ελληνική και Ρωμαϊκή Γλυπτική από τις Συλλογές του Μουσείου Μπενάκη* (Αθήνα 2004) 42-44 αρ. 7.

- 52) «Μαρμάρινο αγγείο με ανάγλυφα δελφίνια στο του Μουσείου Μπενάκη» στο: Στ. Βλίζος (επιμ.), *Ελληνική και Ρωμαϊκή Γλυπτική από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη* (Αθήνα 2004) 54-62, αρ. 11.
- 53) «Nassti[ad]es» στο: R. Vollkommer (επιμ.), *Künstlerlexikon der Antike*, τόμ. II (2004) 34.
- 54) «Μία ενδιαφέρουσα λατρευτική κατασκευή μπροστά από το κτίριο Γ στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω» στο: *Χάρις Χάιρε. Μελέτες στη μνήμη της Χάρης Κάντζια. Α'* (Αθήνα 2004) 83-99 (συνεργασία με Γ. Δεληγιαννάκη).
- 55) «Ο Ludwig Ross και οι Αρχαιότητες της Κω» στο: Ο. Παλαγγιά – Η. R. Goette (επιμ.), *Ο Ludwig Ross και η Ελλάδα*, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα 2-3 Οκτωβρίου 2002 (2005) 189-203.
- 56) «Τα αρχαία λατομεία μαρμάρου της Προκοννήσου στην Προποντίδα» *Αρχαιογνωσία* 13, 2005, 155-195 (συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο, Κ. Κοπανιά και Α. Χατζήκωνσταντίνου).
- 57) «Τα νησιά του Αιγαίου στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή» στο: Α. Βλαχόπουλος (επιμ.), *Νησιά του Αιγαίου* (Αθήνα 2005) 72-77.
- 58) «Αρχαία Λατομεία στη «Γυναίκα» και στο «Πλατυβούνι» Ταυγέτου» στα: *Πρακτικά Β' Τοπικού Συνεδρίου Λακωνικών Σπουδών. Λακωνικά Σπουδαί - Παράρτημα* 13, Α' (2006) 109-121 (συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο, Κ. Κοπανιά και Α. Χατζήκωνσταντίνου).
- 59) «Laconian Stone Sculpture from the eight Century B.C. until the outbreak of the Peloponnesian War» στο: Alexander Onassis Public Benefit Foundation (USA) (εκδ.), *Athens-Sparta* (N. York 2006) 89-94.
- 60) «Research Methods in Ancient Greek and Roman Sculpture» στο: G. Kokkorou-Alevras – K. Kopanias (επιμ.), *Methods of Approach and Research in Ancient Greek and Roman Sculpture*, Proceedings of an International Conference organised by the Program of Postgraduate Studies, Department of History and Archaeology, University of Athens, Athens 1st of April 2004 (Athens 2007) 15-21.
- 61) «An Archaic Head in the Archaeological Museum of Sparta» στο: N. Kaltsas (επιμ.), *Proceedings of the International Conference in conjunction with the exhibition "Athens-Sparta" organized in collaboration with the Hellenic Ministry of Culture and the National Archaeological Museum*, Athens. Saturday, April 21, 2007, Onassis Cultural Center (New York) 24-31.
- 62) «Les Cavaliers archaïques de Delos» στο: Y. Kourayos – Fr. Prost (επιμ.), *La Sculpture des Cyclades à l'époque archaïque, Histoire des Ateliers, Rayonnement des Styles. Actes du colloque international organisé par l'Éphorie des Antiquités préhistoriques et classiques des Cyclades et l'École française d'Athènes (7-9 septembre 1998)*, BCH Supplement 48 (2008) 417-435.
- 63) «Απολογισμός Συνεδρίου Ρωμαϊκής Αθήνας» στο: Στ. Βλίζος (επιμ.), *Η Αθήνα κατά τη Ρωμαϊκή Εποχή. Πρόσφατες ανακαλύψεις, νέες έρευνες*. Μουσείο Μπενάκη, 4ο Παράρτημα (Αθήνα 2008) 487-488 (συνεργασία με Ο. Παλαγγιά).
- 64) «Corpus of Ancient Greek Quarries» στο: *Proceedings of ASMOSIA VII (Association of Marble and Other Stones Used in the Antiquity)*, Θάσος 15-18 Σεπτεμβρίου 2003 (2009) 709-718 (συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο και Α. Χατζήκωνσταντίνου).
- 65) «Ancient Quarries of Kythera» στο: Ph. Jockey (επιμ.), *La Pierre dans tous ses états*, 8ème Colloque International Aix-en Provence, France 12/18 Juin 2006 (2009) 177-188 (συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο και Α. Χατζήκωνσταντίνου).
- 66) «Συστηματική ανασκαφική έρευνα και έρευνα επιφανείας στην αρχαία Αλάσαρνα της Κω. Απο-

- λογισμός εικοσαετούς δραστηριότητας» στο: Χρ. Λούκος – Ν. Ξιφαράς – Κλ. Πατεράκη (επιμ.), *Ubi Dubium ibi Libertas. Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Νικόλα Φαράκλα* (Ρέθυμνο 2009) 135-155.
- 67) «Ancient Quarries in Laconia» στο: W.G. Cavanagh – C. Gallou – M. Georgiadis (επιμ.), *Proceedings of the International Conference "Sparta and Laconia. From Prehistory to Post-Modern"*, Sparta 17-20 of March 2005 (2009) 169-179 (συνεργασία με Ε. Ζαββού, Ν. Θέμο, Ειρ. Πουπάκη, Α. Ευσταθόπουλο, Κ. Κοπανιά και Α. Χατζήκωνσταντίνου).
- 68) «Der antike Demos von Halasarna auf Kos. Vorläufiger Bericht über die Ergebnisse der Ausgrabungen und des Surveys» στο: Cl. Reinholdt – P. Scherrer – W. Wohlmayr (επιμ.), *AI-AKEION. Beiträge zur Klassischen Altertumswissenschaft zu Ehren von Florens Felten* (Βιέννη 2009) 59-66.
- 69) «Εκπαιδευτικές Συλλογές του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η Συλλογή Πετρωμάτων και Ορυκτών» στα Πρακτικά της Αρχαιολογικής – Μουσειολογικής Συνάντησης: *Μουσειακές Εκδόσεις και Επανεκδόσεις*, 26-28 Νοεμβρίου 1999, Σπάρτη (υπό έκδοση).
- 70) «Άγαλμα κόρης, ανάθημα της Ναξίας Νικάνδρης, από τη Δήλο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 1» στο: Γ. Δεσπίνης – Ν. Καλτσάς (επιμ.), *Εθνικό Αρχαιολ. Μουσείο, Κατάλογος Γλυπτών* (Αθήνα 2014) 3-10, αρ. I.1.1.
- 71) «Άγαλμάτιο κόρης από το Πτώο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 4» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 10-13, αρ. I.1.2.
- 72) «Γυναικεία κεφαλή από Πτώο, ΕΑΜ χωρίς αρ.ευρ.» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 13-14, αρ. I.1.3.
- 73) «Κορμός αγαλματίου κόρης από το Πτώο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 3443» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 14, αρ. I.1.4.
- 74) «Άγαλμα κόρης από το Πτώο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 2+3» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 15-17, αρ. I.1.5.
- 75) «Κορμός κούρου από το Μοσχάτο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 3858» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 117-121, αρ. I.1.87.
- 76) «Κεφαλή κούρου από Μήλο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 115» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 146-148, αρ. I.1.124.
- 77) «Άγαλμα κούρου από τη Μήλο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 1558» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 150-153, αρ. I.1.129.
- 78) «Κεφάλι κούρου από την Επίδαυρο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 63» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 153-156, αρ. I.1.130.
- 79) «Κεφαλή κούρου από Μήλο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 1586» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 156-157, αρ. I.1.131.
- 80) «Κεφάλι κούρου από Μέγαρο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 4509» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 161-163, αρ. I.1.135.
- 81) «Ημίεργο άγαλμα κούρου από τη Νάξο, ΕΑΜ αρ.ευρ. 14» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 188-190, αρ. I.1.176.
- 82) «Ο κούρος Μεγάρων, ΕΑΜ αρ. ευρ. 13» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 190-193, αρ. I.1.177.
- 83) «Κνήμη κούρου από τα Μέγαρο, ΕΑΜ αρ. ευρ. 4545» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 193-194, αρ. I.1.178.

- 84) «Κορμός Κούρου, ΕΑΜ αρ. ευρ. 3757» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 194-196, αρ. I.1.179.
- 85) «Πεσόμορφη στήλη από την Τανάγρα, ΕΑΜ αρ. ευρ. 56» στο: Δεσπίνης – Καλτσάς ό.π., σελ. 377-380, αρ. I.1.352.
- 86) «Στήλη Αλξήνορος, ΕΑΜ αρ. ευρ. 39» στο: Δεσπίνης-Καλτσάς ό.π., σελ. 438-442, αρ. I.1.387.
- 87) «Caryatid Head in the Sparta Archaeological Museum» στο: G. Kokkorou-Alevras – W.-D. Niemeier (επιμ.) *Archaic Sculpture from Greek Sanctuaries and Necropoleis: New Discoveries*, Proceedings of the International Conference, Athens, 2-3 of November 2007, *Athenaia* 3 (2012), 19-31.
- 88) «A Terracotta Figurine from Ancient Halasarna, Cos and Coan Coroplastic Production during the Archaic-Classical Period» στο: Α. Γιαννικουρή (επιμ.), *Κοροπλαστική και μικροτεχνία στον αιγαιακό χώρο από τους γεωμετρικούς χρόνους έως και τη ρωμαϊκή περίοδο. Διεθνές συνέδριο στη μνήμη της Ηούς Ζερβουδάκη, Ρόδος, 26-29 Νοεμβρίου 2009* (Αθήνα 2014) 111-18.
- 89) «Ο αρχαίος Δήμος των Αλασαρνιτών στην Κω. Αποτελέσματα της Συστηματικής Επιφανειακής Έρευνας 2003-06» (υπό έκδοση, συνεργασία με Κ. Κοπανιά).
- 90) «Funerary Sculpture from the Peloponnese» στο: B. Cavanagh (επιμ.), *Honouring the Dead in the Peloponnese*, Proceedings of the International Conference of CSPS (Center of Spartan and Peloponnesian Studies), Sparta, 23-25 April 2009 (<http://www.nottingham.ac.uk/csp/open-source/index.aspx>)
- 91) «Ancient Halasarna on Cos as a port through the ages» στο: K. Höghammar – B. Alroth – A. Lindhagen (επιμ.), *Ancient Ports. The Geography of Connections*, Boreas 34 (Uppsala 2016) 167-200 (συνεργασία με Δ. Γρηγορόπουλο, Χ. Διαμαντή και Μ. Κουτσουμπού).
- 92) «Ένα ακόμη αινιγματικό λακωνικό ανάγλυφο» στο: Α. Δεληβορριάς – Γ. Δεσπίνης – Α. Ζαρκάδας (επιμ.), *ΕΠΛΑΙΝΟΣ Luigi Beschi*, Μουσείο Μπενάκη - 7ο Παράρτημα (Αθήνα 2011) 177-188.
- 93) «Η διαίωσιση της μνήμης των νεκρών στην Πελοπόννησο κατά τους αρχαίους χρόνους» στο: *Η μνήμη της Κοινότητας και η διαχείρισή της*. Ιστορήματα 3 (2011) 125-147.
- 94) «Koren in der archaischen Plastik» στο: M. Xagorari-Gleissner (επιμ.), *Kore. Das Mädchen in der antiken griechischen Gesellschaft und Kunst*. Begleitheft zur Sonderausstellung in der Antikensammlung des Archäologischen Instituts der Friedrich-Alexander Universität, Erlangen-Nürnberg 9. Dezember 2011- 29. Februar 2012 (2011) 8-10.
- 95) «The Birthplace of Greek Monumental Sculpture revisited» στο: X. Charalambidou – C. Morgan (επιμ.), *Interpreting the 7th c. B.C. Tradition and Innovation* (Oxford 2017) 24-30.
- 96) «An honorary votive relief from Laconia» στο: J. Bodzek (επιμ.), *Studies of Ancient Art and Civilization* 17 (2013) 181-88.
- 97) «Συστηματική ανασκαφική έρευνα στην αρχαία Αλάσαρνα της Κω του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών» στο: Π. Τριανταφυλλίδης (επιμ.), *Το Αρχαιολογικό Έργο στα νησιά του Αιγαίου*, Πρακτικά του Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Αιγαιακών Σπουδών, Ρόδος 27 Νοεμβρίου έως 1η Δεκεμβρίου 2013 (Μυτιλήνη 2017) 317-26.
- 98) «“Throne” of Apollo Amyklaios. Provenance of the Stones: Preliminary Conclusions» στο: Α. Delivorrias – St. Vlivos (επιμ.), *Amykles Research Project: Works 2005-2010*, Μουσείο Μπενάκη 11-12 (Αθήνα 2015) 139-48.
- 99) «Πρώιμα Δωρικά Κιονόκρανα από τη Λακωνία» στο: Κ. Ζάμπας – Β. Λαμπρινουδάκης – Ευ.

- Σημαντώνη-Μπουρνιά – Ae. Ohnesorg (επιμ.), *ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ. Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Μ. Κορρέ* (Αθήνα 2016) 295-302.
- 100) «Περίοπτα γλυπτά και ανάγλυφα έργα από το ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου-Πυθαέως και τον πρώιμο βυζαντινό οικισμό» στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά (επιμ.), *Αλάσαρνα VI* (Αθήνα 2017) 13-65.
- 101) «Νέες Επιγραφές (Β')» στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά (επιμ.), *Αλάσαρνα VI* (Αθήνα 2017) 119-51 (συνεργασία με Γ. Δουλφή).
- 102) «Δύο Όψιμα Ιωνικά Κιονόκρανα από τη Λακωνία» στο: Μ. Κορρές – Στ. Μαμαλούκος – Κ. Ζάμπας – Φ. Μαλλούχου-Tufano (επιμ.), *ΗΡΩΣ ΚΤΙΣΤΗΣ. Μνήμη Χαράλαμπου Μπούρα* (Αθήνα 2018) 581-86.
- 103) «Parian Marble in Koan Statuary and Utilitarian Artifacts during the Hellenistic and the Roman Period. The finds of the Sanctuary of Apollo at Kardamaina (ancient Halasarna) on Kos» στο: E. Angliker – J. Trully (επιμ.), *Cycladic Archaeology and Research. New approaches and discoveries* (Oxford 2018) 201-214 (συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Γ. Μανιάτη και Δ. Ταμπακόπουλο).
- 104) «Head of Heracles from ancient Halasarna on Cos and the Heros Cult in the Deme of the Halasarnitae» στο: T. Korkut – B. Özen-Kleine (επιμ.), *Festschrift für Heide Froning* (Istanbul 2018) 151-64.
- 105) «The painted Decoration on the garment of the Nikandre statue» στο: Ph. Jockey (επιμ.), *Les Arts de la couleur en Grèce ancienne... et ailleurs. Approches interdisciplinaires*, BCH Suppl. 56 (Paris 2018) 116-30.
- 106) Βιβλιοπαρουσίαση-βιβλιοκρισία της μονογραφίας της Κ. Καρακάση, *Οι Αρχαϊκές Κόρες* (εκδόσεις Άγρα, Αθήνα 2017), σελ. 225, διαγράμματα 52, πίν. 212 α/μ + 66 έγχρ., μετάφρ. Μ. Βασιλείου, γεν. επιστημ. επιμ. Γ. Δουλφής, AURA 1 (2018) 223-30.
- 107) «The Sanctuary of Apollo Pythaeus/Pythaios at Halasarna, Cos» στο: *Colloque Internationale "Analyse topographique du fait religieux"*, Paris, 29-31 janvier 2015 (υπό έκδοση, συνεργασία με Ν. Δημάκη).
- 108) «A new Hellenistic grave relief stele from the Sanctuary of Apollo Pythaeus-Pythaios at ancient Halasarna on the island of Kos» στο: *Μνήμη Γ. Δεσπίνη* (υπό έκδοση) 105-116.
- 109) «Πήλινα ειδώλια από το Ιερό του Απόλλωνα Πυθαέως-Πυθαίου στην αρχαία Αλάσαρνα (σύγχρονη Καρδάμαινα) της Κω» (συνεργασία με Α. Σακελλαροπούλου) στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά (επιμ.), *Αλάσαρνα VII* (υπό έκδοση).
- 110) «Αρχαιολογικά Ευρήματα από την περιοχή του τ. Δήμου Φάριδος στη Λακωνία» στο: *Μνήμη Ν. Μπιργάλια* (υπό έκδοση).
- 111) «Three Male Heads from the Sanctuary of Apollo Pythaeus-Pythaios at Halasarna (modern Kardamaina), Kos» στο: *ΕΗΣΟΧΟΣ ΑΛΗΘΗΝ. Τιμητικός τόμος για την ομότ. Καθηγήτρια Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά* (υπό έκδοση).
- 112) «Marble: a luxury material in Early Greek Architecture» στο: *Luxury and Wealth in the Archaic to Hellenistic Peloponnese*. University of Nottingham, 14-15 April 2016 (υπό έκδοση).
- 113) «Ανασκαφή στο ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου-Πυθαέως στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω» στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά – Σ. Καλοπίση-Βέρτη – Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου (επιμ.), *Η Αρχαία Αλάσαρνα της Κω* (υπό έκδοση).
- 114) «Περίοπτα Γλυπτά και Ανάγλυφα Έργα από το ιερό του Απόλλωνα στην αρχαία Αλάσαρνα (σύγ-

- χρονη Καρδάμαινα) της Κω ως λατρευτικές, καλλιτεχνικές, κοινωνικές και οικονομικές μαρτυρίες» στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά – Σ. Καλοπίση-Βέρτη – Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου (επιμ.), *Η Αρχαία Αλάσαρνα της Κω* (υπό έκδοση).
- 115) «Dedications, Dedicators and Cults at Ancient Halasarna of Kos» στο: M.I. Stefanakis (επιμ.), *Religion and Cults in the Dodecanese during the first Millennium B.C. Recent Discoveries and Research* (υπό έκδοση, συνεργασία με Γ. Δουλφή).
- 116) «Το ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου-Πυθαέως στην αρχαία Αλάσαρνα της Κω κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους. Το κτίριο Δ» στα Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: *Ιερά και Λατρείες στο Αιγαίο*, Λήμνος 11/09/2019-15/09/2019 (υπό έκδοση, συνεργασία με Ειρ. Πουπάκη, Δ. Γρηγορόπουλο και Γ. Αντωνίου).

Πανεπιστημιακές Σημειώσεις

- 117) Μαθήματα Αρχαϊκής Πλαστικής (τελευταία έκδοση 1987).
- 118) Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία (1986).
- 119) «Ελληνιστική Πλαστική», ελεύθερη, περιληπτική απόδοση δύο τόμων του τετράτομου έργου του L. Alscher, *Griechische Plastik* (τόμ. III: «*Nachklassik und Vorhellenismus*», 1956· τόμ. IV: «*Hellenismus*», 1957) (1986).
- 120) Αρχαϊκά Αγάλματα και Ανάγλυφα. Από το Λατομείο στον Τόπο Ανίδρουσής τους (συμπεριλαμβάνονται εν μέρει οι σημειώσεις ό.π. αρ. 117) (2008).

Συνεντεύξεις – Κείμενα στον Τύπο και σε περιοδικά (επιλογή)

- «Ανοιχτή επιστολή» στο *Η Φάρις*, τεύχ. Γ' 14, Απρίλιος 1996, 3-4.
- «Πρότυπα κάλλους. Με τη “γλώσσα” της γλυπτικής» στο: Ε. Προύσαλη (επιμ.), *Ομορφιά: ο μύθος του ωραίου*, Ελευθεροτυπία – Αφιέρωμα, τεύχ. 140, Τρίτη 11 Δεκεμβρίου 2001, 6-9.
- «Το νησί του Ιπποκράτη» στο Κως, *Επτά Ημέρες της Καθημερινής*, 4 Αυγούστου 2002, 2-4.
- «Αρχαϊκή Λακωνική Γλυπτική» στο *Λακωνικόν Ημερολόγιον* 2008, 17-20.
- «Αμφίπολη: Γιατί δεν έγινε καύση του νεκρού» στο *The TOC.gr*, 20-11-2014.
- «Ο αγαπημένος μου ήρωας: Σέμνη Παπασπυρίδη-Καρούζου» στο περ. *Έθνος-Ιστορία-Σήμερα*, τεύχ. 6, Μάρτιος 2013, 112-113.
- «Αρχαία λατομεία στη “Γυναίκα” και στο Πλατυβούνι Ταυγέτου» στο *Λακωνικόν Ημερολόγιον* 2015, 54-56.
- «Ανασκαφή Πανεπιστημίου Αθηνών στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) κατά το 2019» στον κωακό Τύπο (συνεργασία με τους συνεργάτες της ανασκαφής).

ISBN: 978-960-354-519-4